

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 475

van **JORIS NACHTERGAELE**

datum: 11 februari 2021

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) - Sancties bij niet-naleving verplichte randvoorwaarden erosie

Via de randvoorwaarden ter bestrijding van erosie worden landbouwers verplicht om op erosiegevoelige bodems maatregelen te nemen. Landbouwers die zich niet aan deze verplichte maatregelen houden, riskeren een inhouding op hun directe GLB-steun. De reductie kan oplopen tot 15% van de inkomenssteun wanneer nalatigheid blijkt in hoofde van de landbouwer.

Bij deze vorm van sanctionering is de vaststelling dat de grootteorde van de inkomenssteun per landbouwer een beslissende impact heeft op de begroting van deze sancties. Volgens cijfers van het Departement Landbouw en Visserij, gepubliceerd op 22 oktober 2020 voor de periode 2012-2018, is een enorm verschil merkbaar in het aandeel van de steun in het bedrijfsinkomen per sector. Voor de Vlaamse gespecialiseerde vleesveesector gaat het bijvoorbeeld om 77% van het bedrijfsinkomen; de bedrijfstypes gemengd rundvee, akkerbouw en melkvee haalden tussen 31% en 42% uit directe steun en intensieve veehouderij (varkens en pluimvee), groenten in open lucht en tuinbouw behoren tot de laagste categorieën van directe steun in verhouding met het bedrijfsinkomen, waardoor in deze laatste sectoren het inhouden van directe steun mogelijk weinig indruk maakt.

1. Kan de minister een overzicht bezorgen van de vaststellingen van niet-naleving van verplichte randvoorwaarden erosie de laatste vijf jaar? Hoeveel controles werden jaarlijks uitgevoerd op de niet-naleving de laatste vijf jaar? Hoeveel bedraagt de niet-uitgekeerde rechtstreekse steun als sanctie op de niet-naleving de laatste vijf jaar?
2. Hoeveel Vlaamse landbouwers krijgen geen enkele vorm van inkomenssteun uit de eerste pijler van het Europese landbouwbeleid? Op welke manier worden landbouwers zonder of met geringe inkomstensteun gesanctioneerd bij het niet naleven van verplichte randvoorwaarden erosie?
3. Zijn er volgens de minister genoeg hefboven om vanuit de Vlaamse administratie te wegen op landbouwers zonder of met geringe directe inkomenssteun die de verplichte randvoorwaarden erosie niet naleven?
4. Wordt het sanctioneringsbeleid bij het niet naleven van verplichte randvoorwaarden erosie ook opgenomen bij de evaluatie en bijsturing van het erosiebeleid dat momenteel wordt voorbereid door de expertengroep Erosie?

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

ANTWOORD

op vraag nr. 475 van 11 februari 2021

van **JORIS NACHTERGAELE**

1. Er gebeuren verschillende types van controles op de naleving van de randvoorwaarden erosie:

- a) Volledige controle op de naleving van de randvoorwaarden, controles bij 1% van de begunstigen

Tabel 1 bevat een overzicht van het aantal controles en de bijhorende vaststellingen bij dit type van controles.

Tabel 1. Overzicht van de vaststellingen erosie tijdens controles ter plaatse op naleving van de randvoorwaarden door het Departement Landbouw en Visserij

	2016	2017	2018	2019	2020 (*)
Aantal landbouwers met controle op alle paarse en rode percelen	90	82	63	68	40
Aantal landbouwers met inbreuk op GLMC 'minimale bodembedekking'	3	5	4	3	0
Aantal landbouwers met inbreuk op GLMC 'minimaal landbeheer'	16	20	16	17	9

(*) voor 2020 zijn het slechts voorlopige cijfers, aangezien nog niet alle controles definitief verwerkt zijn en nog niet alle betalingen zijn uitgevoerd. Door COVID19 zijn ook minder controles ter plaatse uitgevoerd.

- b) Ad-hoc controles n.a.v. gerichte controleacties of vaststellingen tijdens andere perceelcontroles door het Departement Landbouw en Visserij

Naast de algemene controles op de naleving van de randvoorwaarden kunnen ook nog erosievaststellingen gebeuren via allerlei andere controles op landbouwpercelen of via gerichte controleacties. Tabel 2 bevat het aantal vaststellingen gemaakt tijdens dergelijke controles.

Tabel 2. Overzicht van de vaststellingen erosie tijdens andere ad-hoc- of gerichte controles ter plaatse door het Departement Landbouw en Visserij

	2016	2017	2018	2019	2020(*)
Aantal ad-hoc- of gerichte controles	44	25	25	81	8
Aantal landbouwers met inbreuk op GLMC 'minimale bodembedekking'	2	1	2	3	3
Aantal landbouwers met inbreuk op GLMC 'minimaal landbeheer'	19	4	2	26	1

(*) voor 2020 zijn het slechts voorlopige cijfers, aangezien nog niet alle controles definitief verwerkt zijn en nog niet alle betalingen zijn uitgevoerd. Door COVID19 zijn ook minder controles uitgevoerd.

- c) Administratieve controles op het scheuren van blijvend grasland op percelen met een heel hoge erosiegevoeligheid

Het verbod op het scheuren van blijvend grasland op sterk erosiegevoelige percelen wordt voor 100% administratief opgevolgd via de verzamelaanvraag en de controles daarop. Indien het scheuren van een dergelijk perceel wordt vastgesteld, wordt aan de landbouwer eveneens een verplichting tot herinzaai opgelegd. Een overzicht van deze administratieve vaststellingen is weergegeven in tabel 3.

Tabel 3. Overzicht van de administratieve vaststelling op scheuren van blijvend grasland op een sterk erosiegevoelig perceel

	2016	2017	2018	2019	2020
Aantal landbouwers met inbreuk scheuren van blijvend grasland op paars perceel	10	7	6	4	9

Tabel 4 bevat de niet-uitbetaalde bedragen aan rechtstreekse steun voor de niet-naleving van alle randvoorwaarden samen.

Tabel 4. Overzicht van de niet-uitbetaalde bedragen aan rechtstreekse steun door het Departement Landbouw en Visserij als gevolg van de niet-naleving van de randvoorwaarden

	2016	2017	2018	2019	2020
Niet-uitbetaalde rechtstreekse steun (euro) door niet-naleving van alle randvoorwaarden	1.159.489	630.874	576.439	663.634	(*)

(*) aangezien nog niet alle definitieve betalingen zijn uitgevoerd voor 2020, is dit cijfer nog niet beschikbaar

2. Van het totaal aantal Vlaamse grondgebruikers die in 2020 aangifteplichtig waren en dus een verzamelaanvraag hebben ingediend, zijn er 9.435 die geen enkele vorm van inkomenssteun uit de eerste pijler van het Europese landbouwbeleid ontvangen.

De bepalingen waar u naar verwijst zijn randvoorwaarden gekoppeld aan het ontvangen van rechtstreekse steun in de eerste pijler en agromilieu- en klimaatmaatregelen in de tweede pijler. De sanctie op het niet-naleven van die randvoorwaarden bestaat uit een procentuele inhouding op de hiervoor uitbetaalde Europese steun.

3. De randvoorwaarden erosie zijn momenteel het enige sanctionerend instrument waarover de Vlaamse landbouwadministratie beschikt om landbouwers er toe aan te zetten om maatregelen te treffen om erosie te voorkomen of te beperken. Daarnaast beschikt de Vlaamse landbouwadministratie ook nog over andere instrumenten om de erosieproblematiek aan te pakken. Voorlichting en begeleiding van landbouwers spelen daarin een belangrijke rol. Verschillende demonstratieprojecten zijn al opgezet om landbouwers aan te zetten om erosiebestrijdende maatregelen toe te passen op hun erosiegevoelige percelen. Ook verschillende praktijkcentra hebben in dat verband allerlei projecten in uitvoering of hebben die al uitgevoerd. In het kader van de praktijkgids Water is een katern over erosie uitgewerkt dat via de website van het Departement Landbouw en Visserij kan geraadpleegd worden. Via KRATOS kunnen landbouwers ook een beroep doen op gratis advies op maat van hun bedrijf, met betrekking tot erosiebestrijding. Landbouwers kunnen subsidies krijgen voor de aanleg van erosiedammen via de steun voor niet-productieve investeringen van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF).

4. Zoals aangegeven in uw schriftelijke parlementaire vraag nr. 30 gesteld op 15 oktober 2020 werkt op dit moment een 'expertgroep Erosie' onder leiding van het Departement Omgeving aan de evaluatie van de erosiebestrijdingsmaatregelen. Bij haar werkzaamheden kan de expertgroep inderdaad de resultaten van de jaarlijkse controleacties met de eraan gekoppelde sancties mee in overweging nemen.